

Pretendentu un vietējo rīcības grupu jautājumi/atbildes par apakšpasākumu “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju”.

VĒRŠAM UZMANĪBU, KA ATBILDĒM IR INFORMATĪVS RAKSTURS

N.r.p.	Jautājums	Atbilde
1.	Kā tiks piemērots <i>de minimis</i> atbalsts pašvaldībām? Vai tagad, sniedzot projektu, tiks skatīts iepriekšējos trijos gados saņemtais pašvaldības atbalsts no ELFLA (vai arī vēl no kādiem citiem fondiem)?	Pašvaldībām atbalsts ar <i>de minimis</i> atbalsta nosacījumiem tiks sniegts tikai MK Noteikumu Nr.590 6.4.4.apakšpunktā minētā kopprojekta gadījumā. Iepriekšējā periodā LEADER atbalsts pašvaldību projektiem netika piešķirts saskaņā ar <i>de minimis</i> atbalsta nosacījumiem, līdz ar to tas nav jānorāda de minimis uzskaites veidlapā (43.6.apakšpunktā minētais dokuments). <i>De minimis</i> uzskaites veidlapā tiek uzskaitīts atbalsts, kas ir saņemts saskaņā ar Regulu Nr.1407/2013 (iepriekšējā periodā Regula Nr.1998/2006). Saskaņā ar MK noteikumu Nr.590 25.3.apakšpunktu <i>de minimis</i> atbalsts kumulējas ar citiem <i>de minimis</i> atbalstiem, arī par tiem jānorāda <i>de minimis</i> uzskaites veidlapā (piem., <i>de minimis</i> lauksaimniecības nozarē saskaņā ar Regulu Nr. 1408/2013, <i>de minimis</i> zvejniecībai un akvakultūras nozarei saskaņā ar Regulu Nr. Nr. 717/2014). Atbalsta pretendents vajadzētu pārzināt to, kur un kāda veida atbalstu viņš ir saņēmis. Ja viņš būs saņēmis atbalstu saskaņā ar <i>de minimis</i> nosacījumiem, tad attiecīgi viņš būs sniedzis uzskaites veidlapu un saņēmis atbalsta piešķirumu. <i>De minimis</i> atbalstu piešķir arī citos ES fondos (ESF, ERAF), bet uzskaitē ir vienota.

		Kopprojekta gadījumā pašvaldība slēgs koplīgumu ar juridiskām personām, kas veic saimniecisku darbību un kuras izmantos pašvaldības izveidoto infrastruktūru. Nosacījumi koplīgumam ir noteikti Noteikumu Nr.590 43.8.2.apakšpunktā. Iepriekš minēto noteikumu 43.8.2.4.apakšpunkts nosaka, ka pašvaldības kopprojekta gadījumā <i>de minimis</i> atbalstu var sadalīt arī starp koplīguma dalībniekiem, tātad uzskaites veidlapu sniedz arī uzņēmēji, biedrības u.c, kas būs infrastruktūras izmantotāji. Pašvaldību projektiem, kas tiks īstenoti Noteikumu Nr.590 5.2.apakšpunktā minētā aktivitātē “Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”, saņemtajam atbalstam netiks piemērots <i>de minimis</i> un tas nav jāietver <i>de minimis</i> uzskaites veidlapā.
2.	Kā tieši izpaužas Noteikumu Nr.590 punkts 37.11. "Neattiecināmās izmaksas". Pēc vārda "Neattiecināms" ir saprotams, ka zem tā uzskaitītie punkti netiek finansiāli atbalstīti, bet uzmanību pievērš rakstītais iekavās - "(izņemot vispārējas nozīmes un speciālo transportlīdzekļu, kas pielāgoti specifisku darbu veikšanai, kam ir uzstādītas specifisko funkciju izpildei paredzētās iekārtas un kam ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta) iegādes izdevumi" Jautājums, kā pareizi interpretēt šo teikumu: <i>37.11. mopēdu, motociklu, triciklu, kvadriciklu, autobusu, vieglo automobiļu un kravas automobiļu (izņemot vispārējas nozīmes un speciālo transportlīdzekļu, kas pielāgoti specifisku darbu veikšanai, kam ir uzstādītas specifisko funkciju izpildei paredzētās iekārtas un kam ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta) iegādes izdevumi;</i> Vai tas nozīmē, ka speciāls aprīkojums, kuru darbina ar kvadricikla palīdzību IR vai Nav atbalstāms?	MK Noteikumu Nr.590 “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” 37.punktā ir uzskaitītas pasākuma ietvaros neattiecināmās izmaksas. Attiecīgi 37.11. punkts nosaka, ka neattiecināmi ir visu veidu mopēdu, motociklu, triciklu, kvadriciklu, autobusu, vieglo automobiļu un kravas automobiļu iegādes izdevumi. Tātad visu iepriekš minēto tehnikas vienību iegāde ir neattiecināmās izmaksas, un pasākuma ietvaros atbalstu to iegādei nevar saņemt. Taču 37.11.apakšpunkts paredz izņēmumu – atbalstu var saņemt vispārējas nozīmes un speciālo transportlīdzekļu iegādei, kas ir pielāgoti specifisku darbu veikšanai, kam ir uzstādītas specifisko funkciju izpildei paredzētās iekārtas un kam ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta. Tātad, ja tiek iegādāts speciāls aprīkojums (piemēram, piekabe, kas aprīkota tirdzniecības pakalpojumu sniegšanai), tā iegāde ir attiecināma, bet nav attiecināma vieglās automašīnas iegāde, kas šo piekabi vilks. Jūsu gadījumā speciālā aprīkojuma (bet ar nosacījumu, ka tas nav saistīts ar

		lauksaimniecības produktu primāro ražošanu - arkls, kombains, sējmašīna utt.) iegāde ir attiecināma, bet paša kvadracikla iegāde nav attiecināma (Jūsu īpašumā var būt kvadracikls vai vieglā automašīna, pie kuras var tikt piestiprināts šis speciālais aprīkojums, piemēram, piekabe).
3.	Vai daudzdzīvokļu māju biedrības drīkstēs iesniegt projektus par mājas un apkārtnes sakārtošanu?	Tā, kā nav zināma minētai idejai detalizētāka informācija (kas būtu pieejama, ja tas būtu jau iesniegts projekts), grūti saprast, ko īsti ietver mājas un apkārtnes sakārtošana. MK Noteikumu Nr.590 5.2.apakšpunktā minētās aktivitātes būtība ir sekojoša: 5.2.1.apakšpunktā minētajā darbībā – atbalstu var saņemt teritorijas (t.sk. dabas, kultūras objektu) sakārtošanai pie pakalpojumu (pašvaldības, privātu) sniegšanas vietas, tādā veidā padarot pakalpojuma vietu sasniedzamu (celiņi, stāvlaukums, uzbrauktuves cilvēkiem ar īpašam vajadzībām u.c.). Tāpat šajā aktivitātē var radīt jaunu pakalpojumu vai uzlabot kvalitāti esošam, bet ar nosacījumu, ka pakalpojums ir pieejams bez atlīdzības, piem., iekārtot/ atjaunot estrādi, kultūras namu, dabas taka. 5.2.2.apakšpunktā minētajā darbībā – akcents ir sabiedriskās aktivitātes (piem., brīvā laika pavadīšanas u.c.) dažādošana (radīt jaunu, dažādot esošo) – piem., rotaļlaukums, atpūtas vieta. Nav attiecināma vienkārši piebraucamo ceļu, stāvlaukumu atjaunošana daudzstāvu mājām vai privātmāju ciematiem. Piemēram, ja daudzstāvu mājā atrodas pakalpojumu sniegšanas vieta (veikals, frizētava, apavu darbnīca u.c.), tad tā būtu 5.2.1. minētā teritorijas sakārtošana pakalpojumu sniegšanas vietas sasniedzamībai.
4.	Vai ir iespējams atbalsts mednieku biedrībām? Lai mednieku biedrības spētu realizēt iegūto medību produkciju un tādejādi dažādotu ieņēmumu pozīcijas, ir nepieciešamas medījumu apstrādes vietas, kuras atbilst	LEADER atbalsts tiek sniegts saskaņā ar Regulu 1407/2013 par de minimis atbalsta saņemšanu, kas aizliedz atbalstīt lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. Saskaņā ar Saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā lauksaimnieciskā darbība ietver arī medniecību un ar to

	PVD prasībām. Ir nepieciešamas dzesētavas medījamo dzīvnieku liemeņu atdzesēšanai, lai, ievērojot normatīvos aktos paredzēto kārtību, varētu piegādāt medību produkciju pārstrādes uzņēmumiem vai arī, lai ražotu produktus un ieietu pārtikas aprites ķēdē. Latvijā strauji izplatās Āfrikas cūku mēris un šobrīd dzesētavas ir ļoti aktuālas, lai spētu uzglabāt mežacūkas liemeņus līdz analīžu rezultātu saņemšanai, kas var ilgt vairākas dienas pēc paraugu iesniegšanas laboratorijā. Šādas dzesētavas varētu izmantot arī citu slimību izplatīšanās gadījumos. Dzesētavas kalpo arī kā nomedīto dzīvnieku uzkrāšanas punkts, tiesa gan, uz neilgu laiku, bet tomēr tas ir ļoti svarīgi, lai samazinātu transporta izmaksas, kuras rodas transportējot medījumu uz pārstrādes vietu vai uzpirkšanas uzņēmumu. Medījumu apstrādes vietu labiekārtošana ir nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu ekonomisko ilgtspēju, bet arī, lai iegūtu medību produkciju augstākā kvalitātē, kas ir ļoti svarīgi patērētājiem. Tā, kā medījuma gaļas ieguvei tiek saražots vismazāk CO2 izmešu, ir būtiski tieši šo resursu izmantot pārtikā un ļoti vēlams vietējai sabiedrībai.	saistītās palīgdarbības, izņemot medības, kā sporta vai izklaides pasākumus. Tas nozīmē, ka ar LEADER atbalstu nevar atbalstīt minētās darbības - dzesētavu, tāpat arī apstrādes vietas izveidi - jo tās ir klasificējamās kā lauksaimniecības produktu primārā ražošana, kas ir izslēgtā nozare saskaņā ar Regulu 1407/2013. Tas attiecas gan tādā gadījumā, ja mednieki produkciju izmanto tikai savam pašpatēriņam, gan, ja mednieki to sagatavo un nodod pārstrādes uzņēmumam. LEADER atbalstu varētu saņemt: 1. mednieku biedrība darbībām, kas sasaistās ar medībām, kā sporta vai izklaides pasākumu (piem., treniņu laukums, mednieku atpūtas bāze (namiņš)) – atbalstāms Noteikumu Nr.590 5.1.1.darbībā (ja šī pakalpojuma izmantošana ir plašāka un ir iespējams par samaksu to izmantot arī citiem) vai Noteikumu Nr.590 5.2.2.darbībā (ja pakalpojums pieejams bez samaksas); 2. mednieku biedrība, ja tā pati ir reģistrējusies PVD kā pārtikas aprites uzņēmums un veic medījumu pārstrādi (nevis, kā minēts jautājumā, nodod pārstrādātājam). Tādā gadījumā dzesētava un apstrādei nepieciešamās iekārtas ir pārstrādes procesa sākotnējais posms (pirmāpstrāde) un tas būtu atbalstāms Noteikumu Nr.590 5.1.2.apakšpunktā minētā darbībā. Saskaņā ar regulu 1407/2013 atbalstu var piešķirt lauksaimniecības produktu pārstrādei.
5.	Vai uzņēmējs savā saimniecībā tūrisma pakalpojuma attīstīšanai var izveidot Putnu dārzu - Mājputnu kolekcijas apskati, kas ietver dažādus putnus (fazāni, pīles, zosis, vistas, pāvi, paipalas u.c.), kā arī izbūvēt nepieciešamo infrastruktūru un iegādāties šos putnus.	Pasākuma ietvaros saskaņā ar Noteikumu Nr.590 28.1.apakšpunktu ir attiecināma jaunu pamatlīdzekļu iegāde. Attiecīgi putnu iegāde nav attiecināma, jo putni (dzīvnieki) nav pamatlīdzekļi. Attiecībā uz infrastruktūras izveidi putniem (dzīvniekiem) - Noteikumu

	Lūdzu Jūsu skaidrojumu, vai uzņēmēja plānotais projekts nav pretrunā ar MK noteikumu 25.2 punktu un projektā plānotās aktivitātes būvniecība un putnu iegāde ir attiecināmas izmaksas.	Nr.590 25.2.apakšpunkts nosaka, ka atbalstu nepiešķir saimnieciskās darbības nozarēm un darbībām, kas minētas regulas Nr. <u>1407/2013</u> 1.panta 1.punktā. Tātad projektā paredzētās darbības nevar būt saistītas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. "Primārā ražošana" ir termins, ar kuru raksturo saimniecībā vai līdzīgā līmenī veiktās darbības, un tās ietver: • augu valsts produktu, tādu kā graudi, augļi, dārzeņi un garšaugi, ražošanu vai audzēšanu, kā arī minēto produktu pārvadāšanu, glabāšanu un apstrādi (ja produkti būtiski nemainās) saimniecībā un tālāku nogādāšanu uzņēmumā; • pārtikas ražošanai paredzētu dzīvnieku ražošanu vai audzēšanu saimniecībā un jebkuras ar to saistītās darbības, kā arī gaļas ražošanai paredzētu dzīvnieku nogādāšanu tirgū, kautuvē vai dzīvnieku pārvadāšana no saimniecības uz saimniecību; • gliemežu ražošanu vai audzēšanu saimniecībā un to iespējamo nogādi pārstrādes uzņēmumā vai tirgū; • slaukšanu un piena uzglabāšanu saimniecībā; • olu ražošanu un savākšanu ražotāja telpās, bet ne darbības, kas saistītas ar olu iesaiņošanu; • zveju, zvejniecības produktu pārvietošanu (tos būtiski neizmainot) uz kuģa (izņemot saldētavas vai zivju pārstrādes kuģus) un to nogādāšanu pirmajā cietzemes uzņēmumā (ieskaitot izsoles telpās). Tas ietver saldūdens zveju (upēs, ezeros) un saldūdens zivju apstrādi un pārvadāšanu; • zivju ražošanu un audzēšanu akvakultūras saimniecībās un to nogādi uzņēmumā; • dzīvju gliemeņu ražošanu un audzēšanu un to nogādi izplatīšanas centrā, attīrīšanas vai apstrādes uzņēmumā; • sēņu, ogu, gliemežu utt. vākšanu savvaļas apstākļos un to nogādi uzņēmumā. Tātad, ja projektā paredzētā infrastruktūras izveide (putnu būri) ir paredzēta
--	---	--

		tūrisma pakalpojuma attīstīšanai (lai cilvēki varētu apskatīties dažādus putnus) nevis saimniecības pamatdarbībai (dzīvnieku audzēšanai un tālākai olu, gaļas iegūšanai), un pēc projekta iesniegumā sniegtās informācijas ir iespējams pārliecināties, ka ir iespējams nošķirt projektā plānotās investīcijas no saimniecības darbības, tad šādas investīcijas ir attiecināmas.
6.	MK noteikumu Nr.590 16.punktā teikts, ka „izmaksas, kas pēc LAD novērtējuma pārsniedz vidējās izmaksas, ir neattiecināmās izmaksas”. Kā tas tiks piemērots? Katrā gadījumā Pašvaldība piemēro normatīvajiem aktiem atbilstošu būvniecības darbu veikšanas iepirkuma procedūru, kuras rezultātā arī tiek noslēgts līgums ar visatbilstošāko pretendentu. Vai pašvaldībai kā īpaši ir jāpārbauda atbilstošā pretendenta piedāvātajā darbu tāmē iekļautās izmaksas un to atbilstība vidējām izmaksām? Kur ir noteiktas šīs vidējās izmaksas, kurām jāatbilst?	Atbalsta pretendenta iesniegto piedāvājumu atbilstība tirgus cenai ir jāvērtē gan cenu salīdzināšanas gadījumā, gan arī gadījumos, kad jāpiemēro Publiskā iepirkuma likuma (PIL) nosacījumi (pašvaldībām). Piemēram, tiem iepirkumiem, kuri ir zem 4000 euro sliekšņa, kā būvprojekta izstrādes izmaksas, kuriem pēc PIL nav jāpiemēro iepirkuma procedūra, saskaņā ar Noteikumu Nr.598 6.5.3.apakšpunktu pašvaldībai būs jāpierāda, ka ir notikusi cenu salīdzināšana (tie var būt konkrētie piedāvājumi no firmām, t.sk. veikta elektroniska aptauja, interneta izdrukas, kas apliecina konkrētās iegādes tirgus cenu). LAD pārbauda, kā pašvaldība ir noteikusi tirgus cenu. Pakalpojumu gadījumā, LAD izvērtē informāciju starp līdzīgiem projektiem, kā arī, sazinoties ar līdzvērtīgiem pakalpojumu sniedzējiem. Būvniecības gadījumā, LAD izvērtē Atbalsta pretendenta iesniegtās būvdarbu tāmes atsevišķi pa pozīcijām, ņemot vērā vienību un cilvēkstundu izmaksas, materiālu daudzumu/darba apjomu. Minētā informācija tiek salīdzināta starp līdzīgiem projektiem (būvniecības) ar līdzīgām tāmes pozīcijām, kā arī tiek izmantots aktuālais Būvdarbu izcenojumu katalogs, nepieciešamības gadījumā piesaistot būvniecības ekspertu. LAD saskaņā ar Regulā Nr.809/2014 noteikto, ir jāvērtē projektos norādīto izmaksu pamatotība. Ja LAD konstatē projekta izmaksu sadārdzinājumu, LAD piemēro Noteikumu Nr.598 6.pielikuma 4.punktā minēto finanšu korekciju.
7.	Vēl nav bijuši tādi būvprojekti, kuros būvdarbu veikšanas laikā nerastos vajadzība veikt izmaiņas būvprojektā, jo būvniecības procesā tiek konstatēti neparedzētie darbi, kurus nu nekādi nevarēja paredzēt pirms tam. Vai tiks attiecinātas neparedzēto darbu izmaksas, ja tās būs nepieciešamas un tiks noformētas autoruzraudzības kārtībā, sastādot izslēgto un iekļauto darbu tāmes?	Neparedzēto darbu izmaksas var tikt attiecinātas tikai pēc LAD izvērtējuma. Respektīvi, vai darbus, ko būvniecības laikā būvnieks norāda kā neparedzētos darbus, varēja konstatēt būvniecības dokumentu izstrādes laikā. Būvniecības laikā būvniecības līguma ietvaros autoruzraudzības kārtībā var veikt izmaiņas būvniecības darbos, sastādot izslēgto un ieslēgto darbu tāmes, ja tās būtiski neietekmē sākotnējo iepirkuma tehnisko specifikāciju.

		Par neparedzētajiem darbiem, ja tie pārsniedz būvniecības līguma summu, un atbalsta pretendents lūdz palielināt projekta attiecināmo izmaksu summu, ir jāveic iepirkums atbilstoši PIL un Noteikumu Nr.598 6.5.apakšpunktam.
8.	Vai pašvaldības, īstenojot projektus, varēs saņemt avansu?	Saskaņā ar Noteikumu Nr.598 52.1.apakšpunktu pašvaldībām ir pieejams priekšapmaksas finansējums – ja kopā ar projekta iesniegumu ir iesniegts priekšapmaksas pieprasījums (Noteikumu Nr.598 5. Pielikums) , LAD 30 kalendāra dienu laikā pēc projekta iesnieguma apstiprināšanas pārskaita pašvaldībai priekšapmaksu apstiprinātajā projekta iesniegumā noteiktajā apmērā, ne vairāk kā 20 procentu no kopējā projektam piešķirtā publiskā finansējuma apmēra. Projekta īstenošanai kontam ir jābūt atvērtam Valsts kasē.
9.	Vai Noteikumu Nr.590 5.1.3 darbībā “Tādas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešana” atbalstu varēs saņemt fiziskās un juridiskās personas, kas tikai plāno uzsākt uzņēmējdarbību?	Nē, Noteikumu Nr. 590 5.1.3. darbības ietvaros atbalstu var saņemt jau esoši uzņēmumi (reģistrētas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību), un kuru apgrozījums ir līdz 70 000 euro. Šajā darbībā atbalsts ir paredzēts zemniekiem, mājražotājiem, amatniekiem, kuri vēlas izveidot tirdzniecības vietu savai produkcijai. Jaunie uzņēmēji uz atbalstu var pieteikties Noteikumu Nr.590 5.1.1. un 5.1.2. darbībās.
10.	Noteikumos Nr.590 ir definēts sabiedriskā labuma projekts, bet līdz galam nav saprotams, kas tiek domāts ar to, ka projekta mērķis nav kvalificējams kā valsts atbalsts. Vai ir kaut kur noteikts vai uzskaitīts tas, kas ir valsts atbalsts? Kā pareizi šo vārdu savienojumu izskaidrot citiem? <i>6.3. sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē “Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura un kas nav kvalificējams kā valsts atbalsts. Par sabiedriskā labuma projekta rezultātu netiek prasīta samaksa;</i>	Noteikumos Nr.590 termins “Valsts atbalsts” tiek lietots Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. Panta izpratnē, kura mērķis ir novērst, ka atbalsts kropļo konkurenci iekšējā tirgū, ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, dod priekšrocību attiecībā pret pārējiem pakalpojuma sniedzējiem vai preču ražotājiem. Turklāt valsts atbalsta regulējuma izpratnē nav svarīga atbalsta saņēmēja juridiskā forma vai peļņas gūšanas raksturs, bet gan, vai tas veic saimniecisko darbību un piedāvā preces vai pakalpojumu tirgū (arī biedrības un pašvaldības var kvalificēties kā valsts atbalsta subjekts). Pamatojoties uz iepriekš minēto, Noteikumu Nr.590 5.1.apakšpunktā minētai aktivitātei atbalsts tiek piešķirts ar <i>de minimis</i> atbalsta nosacījumiem saskaņā ar Regulu Nr.1407/2013, ko EK piedāvā kā atbalsta shēmu, kas ir saderīga ar iekšējo tirgu un nerada konkurences kropļošanas

		risku, ņemot vērā, ka tas ir vienam vienotam uzņēmumam noteiktā laikposmā piešķirts atbalsts, kurš nepārsniedz konkrēti noteiktu summu (200 000EUR 3 fiskālo gadu periodā). Savukārt Noteikumu Nr.590 5.2.apakšpunktā minētai aktivitātei – tā kā mērķis ir atbalstīt sabiedriskā labuma projektus, par kuru rezultātiem netiek prasīta samaksa (pakalpojums, iegādātie pamatlīdzekļi netiek nodoti lietošanā par samaksu), tad <i>de minimis</i> atbalsts nav jāpiemēro un, lai būtu skaidri norādīts par valsts atbalsta neesamību, ir norāde, ka šie projekti nekvalificēsies kā valsts atbalsts (t.i. nekropļos konkurenci).
11.	Noteikumu Nr.590 25.2. apakšpunkts nosaka, ka atbalstu nepiešķir nozarēm, kas minētas regulas Nr. 1407/2013 1. panta 1. punktā. Jautājums ir, vai pasākuma ietvaros ir atbalstāma servisa izveide lauksaimniecības tehnikai? Tāpat jautājums, vai ir atbalstāma tehnikas iegāde grāvju pļaušanai, lauksaimniecības pakalpojumu sniegšanai. Tie visi būtu uzņēmējdarbības projekti, kuri paši tiešā veidā neveic lauksaimniecības produktu ražošanu.	Noteikumu Nr.590 25.2.apakšpunkts nosaka, ka atbalstu nepiešķir saimnieciskās darbības nozarēm un darbībām, kas minētas regulas Nr.1407/2013 1.panta 1.punktā- uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. Tātad pasākuma 19.2.ietvaros nav atbalstāmas darbības, kuras ir saistītas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. Nav attiecināma nekādas tehnikas iegāde (traktors, kombains, arkls, pļāvējs u.c. tehnika), kas ir izmantojams lauksaimniecības produktu primārai ražošanai (kombains, lai nokultu graudus, arkls- lai uzartu lauku utt.), arī, ja šo tehniku iegādājas uzņēmējs (kurš nav zemnieks) pakalpojuma sniegšanai. Servisa izveide ir attiecināma. Serviss nepērk lauksaimniecības traktoru, bet veic tā remontu. Projekta ietvaros tiks iegādātas iekārtas servisa darbībai (pacēlāji, datori diagnostikai utt.), lai tajā var veikt tehnikas remontu t.sk. lauksaimniecības tehnikas remontu (kombainu, traktoru utt.). Izveidojot servisu, tiek veikta uzņēmējdarbība, un servisa piedāvātie pakalpojumi ir tehnikas remonts (gan mašīnu, gan traktoru).
12.	Pašvaldība nedrīkst īstenot projektus pilsētā, kas ir republikas nozīmes pilsēta vai reģionālās nozīmes	Par pašvaldību uzskata arī pašvaldības iestādes un institūcijas (skaitās kā struktūrvienības - kultūras nami, sociālie centri u.c.). Tātad arī pašvaldības

	attīstības centros (Noteikumu Nr.590 7.punkts). Jautājums, vai projektus var īstenot pašvaldības iestādes? Ja, piemēram, kultūras nams, sociālā aģentūra vai citas organizācijas, kas skaitās ka pašvaldības iestādes, bet tām ir savs reģistrācijas numurs, var sniegt projektus un īstenot pilsētā, kas ir republikas nozīmes pilsēta vai reģionālās nozīmes attīstības centrs? Un, ja var, tad kāda ir atbalsta intensitāte, jo tie noteikti nebūs projekti peļņas gūšanai?	iestādes nevar īstenot projektu pilsētās, kas ir reģionālās attīstības centrs. Pašvaldības iestādēm var būt savs nodokļu reģistrācijas numurs, bet tas nenozīmē, ka pašvaldības iestāde var būt kā atsevišķs projekta iesniedzējs un atbalsta saņēmējs. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta pirmās daļas 3.punktu, pašvaldības iestāde ir pašvaldības institūcija, kas darbojas publiskās personas vārdā un kurai ar normatīvu aktu noteikta kompetence, piešķirti finanšu līdzekļi, ir savs personāls. http://www.varam.gov.lv/lat/publ/met/pasv/nov_izv/?doc=13293 Budžeta iestāde – valsts vai pašvaldības iestāde, atvasināta publiska persona, kuru pilnīgi finansē no valsts vai pašvaldības budžeta, kā arī pašvaldības aģentūra. Savukārt, ja pašvaldības uzņēmumam ir patstāvīga saimnieciska vienība ar juridiskās personas tiesībām, tad tas var iesniegt projektu arī pilsētās, kas ir reģionālās attīstības centri. Reģionālās attīstības centros pašvaldībām ir pieejams finansējums pilsētvidei un to var izmantot arī pašvaldības iestādēm/institūcijām. Par atbalsta intensitāti - atbilstoši pasākuma nosacījumiem, ja projekts tiek īstenots Noteikumu Nr.590 5.1.aktivitātē, tad pieejamā atbalsta intensitāte ir 70%, savukārt, ja projekts tiek īstenots 5.2. aktivitātē, tad pieejamā atbalsta intensitāte ir 90%.
--	---	--

13.	Projekta iesniegumā 19.2.1. „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” 1.pielikums A.4.1. <i>Ja atbilde ir "Jā", lūdzu, sniegt informāciju par projektiem (aizpilda, ja ir saturiska saistība ar projektu):</i> Kāpēc iekavās ir piebilde par saturisko saistību un, ko īsti tas nozīmē? Vai nav jāuzskaita viss ES vai valsts saņemtais atbalsts?	Projekta iesnieguma A.4.1. tabulā ir jānorāda informācija tikai par tiem īstenotiem/iesniegtiem projektiem, kuri ir saistīti ar konkrēto projektu. Ir nepieciešams pārliecināties, ka atbalsts netiek prasīts par vienām un tām pašām izmaksām, lai novērstu dubultā finansēšanas risku.
14.	Vai elektrības ražošana ir ražošana Noteikumu Nr.590 5.1.1. izpratnē?	Noteikumos Nr.590 nav ierobežotas nelauksaimnieciskās darbības nozares, līdz ar to arī elektroenerģijas ražošana ir atbalstāmā nozare. Jāņem vērā, ka pēc projekta īstenošanas ir jāasniedz Noteikumos Nr.590 minētie saimnieciskās darbības rādītāji. Kā elektrības ražošana varētu būt attiecināmi tā saucamie alternatīvās elektroenerģijas ieguves veidi: saules, vēja, zemes iekšējā siltuma un paisuma un bēguma enerģija. Tās var būt arī investīcijas pakalpojuma/ražošanas uzņēmuma attīstībai (piem., tūrisma pakalpojuma sniedzējs viesu mājā uzstāda saules baterijas).
15.	Vai pašvaldība projekta ietvaros var izbūvēt komunikācijas un uzņēmums savukārt šo projektu papildina ar infrastruktūru. 1) Vai komunikāciju izbūve ir attiecināma Noteikumu Nr.590 6.4.4.apakšpunkta ietvaros? 2) Projekta izmaksas pārsniedz 100 000 EUR (izmaksas veidojas 70000 EUR būvniecība - pašvaldības daļa un 60000 EUR pamatlīdzekļi - uzņēmēja daļa). Kā vērtējot projekta izmaksas, tās attiecinās pret Noteikumu Nr.590 6.4.4.apakšpunkta nosacījumiem? Kā tas	1) Tātad tas ir kopprojekts Noteikumu Nr.590 6.4.4. apakšpunkta izpratnē – pašvaldība un uzņēmēji, starp kuriem ir noslēgts līgums. Viena projekta ietvaros var būt būvniecība un pamatlīdzekļu iegāde (MK Nr.590 22.1.apakšpunkts). Projekta iesniedzējs ir pašvaldība, finansējums tiek maksāts pašvaldībai, bet rādītāji ir jāasniedz katram kopprojekta dalībniekam (pašvaldībai pašai rādītāji nav jāasniedz). Attiecīgi nav iespējams, ka vienai daļai (būvniecībai) maksātājs ir pašvaldība, bet otrai uzņēmējs (pamatlīdzekļu iegādei). Gala atskaiti par visiem kopprojekta dalībniekiem (atskaitē tiek atspoguļoti atsevišķi katra dalībnieka rādītāji) iesniedz pašvaldība. 2) Šis arī ir kopprojekts – pašvaldība un uzņēmēji. Noteikumu Nr.590

	sadalīsies pret attiecināmām izmaksām 100 000 EUR?	22.1.apakšpunkts nosaka, ka viena projekta attiecināmo izmaksu summa var būt līdz 100 000 EUR (70% ieguldījumi būvniecībā un 30% tad var tikt novirzīti pamatlīdzekļu iegādei). Nav tādas pašvaldības vai uzņēmēja daļas – Noteikumu Nr.590 6.4.4.apakšpunktā atbalsta pretendents ir pašvaldība. Pašvaldība var iesniegt projektu par lielāku summu, bet ne vairāk kā 100 000 EUR būs attiecināmo izmaksu daļa, pārējās izmaksas pašvaldība sedz pati no saviem līdzekļiem, kuras tiek iekļautas projekta kopējās izmaksās. Tātad ir jānošķir, vai tiek īstenots kopprojekts 6.4.4. ietvaros (pašvaldība + uzņēmējs), vai uzņēmējs pats iesniedz un īsteno projektu par 100 000 EUR.
16.	Tehnikas iegāde meliorācijas pakalpojumu sniegšanai ir attiecināma? Tas nav saistīts ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu?	Meliorācijas tehnikas iegāde, kā tāda, ir attiecināma un tā nav saistīta ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu. Tikai ņemiet vērā, ka meliorācijas pakalpojumus var sniegt uzņēmumi, kas ir reģistrēti Būvkomersantu reģistrā (attiecīgais uzņēmums drīkst sniegt meliorācijas pakalpojumus. Uzņēmums nevar būt tikai pakalpojumu sniedzējs ceļu būvē). Uzņēmumam ir jābūt derīgai būvkomersanta apliecībai.
17.	Mazie, vietējie ražotāji izveido biedrību. Jaunā biedrība izremontē telpas un iegādājas iekārtas lauksaimniecības produktu pārstrādei. Biedrības biedri, varbūt arī citi vietējie ražotāji, izmanto iekārtas produktu pārstrādei, maksā par šo iekārtu izmantošanu biedrībai un saražoto produkciju paši tirgo tālāk. Kam jāsniedz rādītāji biedriem vai biedrībai? Pēc būtības ir projekts, nevis kopprojekts? Ja tas ir kopprojekts, to nav iespējams realizēt.	Ja tiek īstenots projekts, kurā projekta iesniedzējs ir biedrība (biedrībai ir dažādi biedri, kuri darbojas dažādās nozarēs), tad rādītājus, kas minēti Noteikumu Nr.590 14.3.1. vai 14.4.1. sasniedz biedrība (nodibinājums), kura ir iesniegusi projektu - rada darba vietu. Ja biedrība iesniedzot projektu ir paredzējusi sasniegt rādītājus, kas minēti Noteikumu Nr.590 14.3.2. vai 14.4.2.apakšpunktā, tad gan minēto rādītāju palielinājumu rēķina vidēji uz visiem biedrības biedriem vai nodibinājuma dibinātājiem (Noteikumu Nr.590 16.punkts) (informējam, ka ar grozījumiem MKnot.Nr.590 būs izmaiņas biedrību sasniedzamajos rādītājos un apgrozījuma rādītājs būs attiecināms uz pašu biedrību nevis tās biedriem). Biedrība Noteikumu Nr. 590 5.1.2. aktivitātē var īstenot arī kopprojektu - Noteikumu Nr.590 6.4.1.apakšpunkts.

18.	Jautājums par zemes nomas līgumu: zeme tiks nomāta kempinga celtniecībai un teritorijas labiekārtošanai tūrisma veicināšanai. Vai iespējams kopā ar projekta pieteikumu iesniegt nodoma līgumu, kurā būtu atsauce, ja projektu apstiprina un finansējums tiek piešķirts, tad tiek noslēgts nomas līgums? Kā ir ar zemesgrāmatu? vai nodoma un/vai nomas līgums ir jāreģistrē zemesgrāmatā?	Noteikumu Nr.590 43.punkts nosaka iesniedzamos dokumentus, kuri jāiesniedz VRG vai Dienestā, iesniedzot projekta iesniegumu. Šo pašu noteikumu 43.3.apakšpunkts nosaka, ka, ja projektā ir paredzēta būvniecība, būves pārbūve, būves novietošana, ierīkošana vai būves atjaunošana un nekustamo īpašumu, kurā paredzēts īstenot projektu, atbalsta pretendents nomā, tas kopā ar projekta iesniegumu <u>vai pirms projekta īstenošanas uzsākšanas iesniedz</u> ilgtermiņa nomas līgumu, kas reģistrēts zemesgrāmatā un kurā minētais nomas termiņš nav īsāks par deviņiem gadiem. Tātad noteikumi pieļauj, ja ilgtermiņa nomas līgums nav iesniegts kopā ar projekta iesniegumu, tas tiek iesniegts vēlāk, proti, pirms projekta īstenošanas uzsākšanas. Šis nosacījums nosaka, ka neviena aktivitāte saistībā ar būvniecību no pretendenta puses projekta ietvaros nav uzsākta pirms ilgtermiņa nomas līguma iesniegšanas Dienestā. Jā, ilgtermiņa nomas līgumam ir jābūt reģistrētam zemesgrāmatā.
-----	--	---